

Aktywnie na pograniczu Aktívne na pohraničí

Interreg
Polska-Słowacja

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Interreg
Polsko-Slovensko

Europejský fond regionálneho rozvoja

Szanowni Państwo!

Granica to potencjał, a nie bariera. Z takim przekonaniem od ponad 15 lat realizujemy unijny program Interreg Polska-Słowacja z naszymi partnerami ze słowackiego Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Razem poprawiamy dostępność komunikacyjną pogranicza, wspieramy bezpieczną turystykę, realizujemy ciekawe przedsięwzięcia w obszarze kultury czy ochrony środowiska. Wspólnie prowadzimy też szkolenia i projekty edukacyjne. Organizujemy transgraniczne spotkania mieszkańców i instytucji. Zespołowa praca w ramach programu Interreg służy i przynosi wymierne korzyści zarówno społecznościom lokalnym jak również licznie odwiedzającym te rejony turystom.

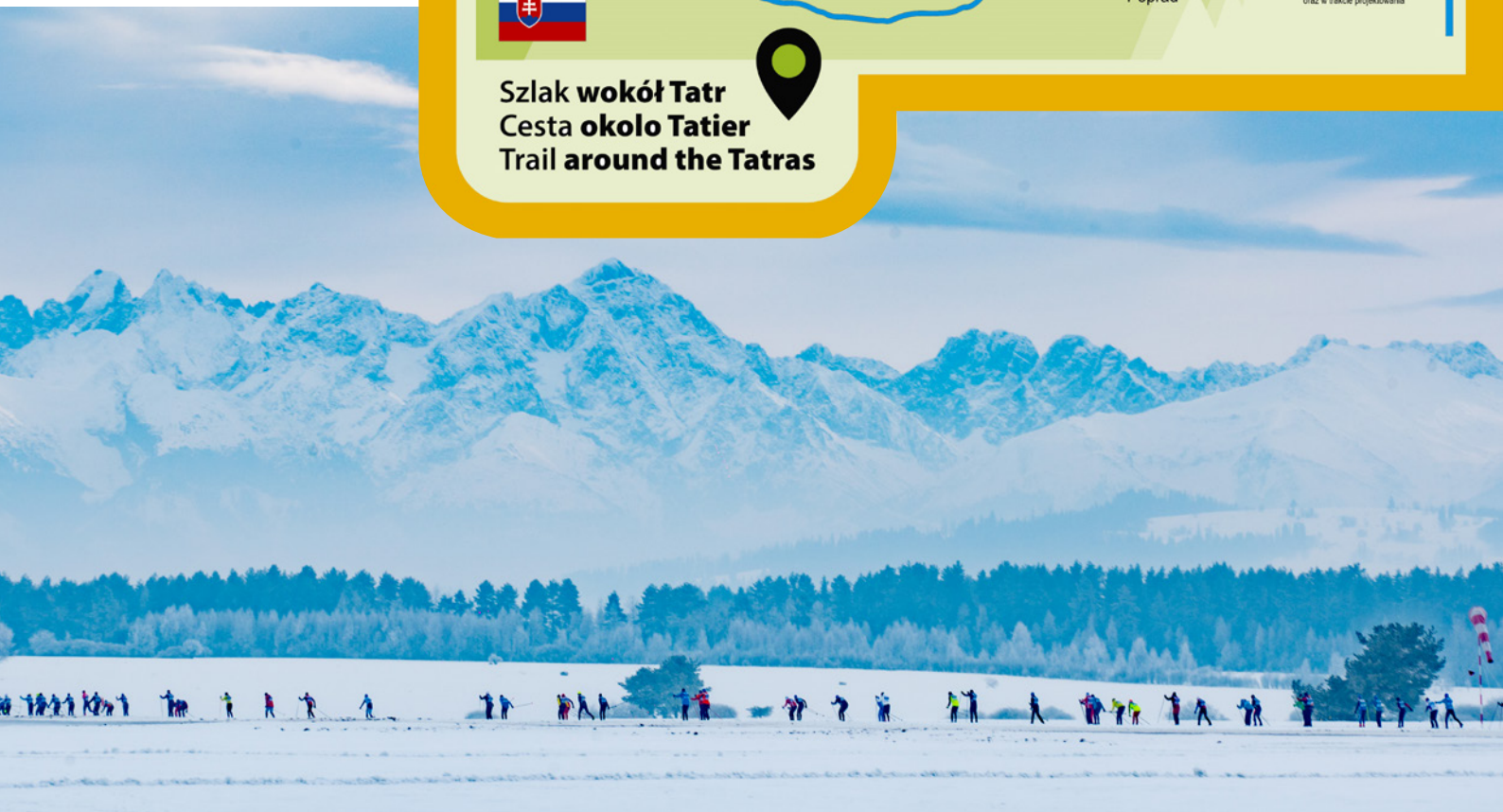
Łączy nas ten sam cel – chcemy, aby pogranicze stawało się coraz lepszym miejscem do życia.

Oddajemy w Państwa ręce krótkie podsumowanie polsko- słowackiej współpracy w dziedzinie turystyki. W naszej publikacji przedstawiamy wybrane projekty, dzięki którym rośnie atrakcyjność turystyczna pogranicza.

Dziękuję wszystkim, którzy są zaangażowani w te przedsięwzięcia i życzę powodzenia w realizacji nowych projektów, a mieszkańcom i turystom z Polski i ze Słowacji życzę niezapomnianych wrażeń przy odkrywaniu skarbów tego regionu.

Jerzy Kwieciński
Minister Inwestycji i Rozwoju

Partnerzy/Partneri:
Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej „Tatry”
Miasto Nowy Targ
Gmina Nowy Targ
Gmina Szaflary
Gmina Łapsze Niżne
Mesto Spišská Belá
Mesto Stará Lubovňa
Mesto Liptovský Mikuláš
Mesto Trstená
Obec Hniezdne
Obec Huncovce
Obec Veľká Lomnica
Mesto Kežmarok
Gmina Czarny Dunajec

Historyczno-kulturowo- przyrodniczy szlak wokół Tatr

Historicko – kultúrno – prírodná cesta okolo Tatier

Fot. Barbara Ogrodniczak

Polsko-słowacki szlak wokół Tatr

Tatry przyciągają mnóstwo turystów, nie tylko z Polski i Słowacji. Podhale, Spisz, Orawa i Liptów, które są położone u podnóża Tatr, oferują turystom przepiękne widoki na góry, ale też wiele atrakcji kulturowych i historycznych. Szlak wokół Tatr łączy te atrakcje i poprawia ich dostępność. Docelowo będzie to pętla o długości 250 km wokół gór z trasami rowerowymi, narciarskimi i biegowymi przebiegającymi przez krainy Podhala, Orawy, Liptowa i Spisza. Dotychczas powstało już około 160 km tras. Można z nich korzystać o każdej porze roku. Dzięki takim inicjatywom Tatry przestają być barierą i stają się czymś, co łączy Polaków i Słowaków. Strona projektu: <http://www.szlakwokoltatr.eu/>

Polsko-slovenská cesta okolo Tatier

Tatry priťahujú veľa turistov nielen z Poľska a Slovenska. Podhale, Spiš, Orava a Liptov, ktoré sa nachádzajú na úpäťí Tatier, ponúkajú turistom nádherné výhľady na hory, ale aj mnoho Cesta okolo Tatier spája tieto atrakcie a zlepšuje ich dostupnosť. Spolu to bude 250 km dlhá trasa okolo hôr s cyklistickými, lyžiarskymi a bežeckými trasami prechádzajúcimi cez regióny Podhale, Oravy, Liptova a Spiša. Doteraz bolo vybudovaných už asi 160 km trás. Je možné ju využiť kedykoľvek počas roka. Vďaka takým iniciatívam prestávajú byť Tatry bariérou a stávajú sa niečím, čo spája Poliakov a Slovákov. Internetová stránka projektu: <http://www.szlakwokoltatr.eu/>

Rowerem po kulturowym i przyrodniczym dziedzictwie pogranicza

Na bicykli za kultúrnym a prírodným dedičstvom pohraničného regiónu

Rowerem po pograniczu z widokiem na Tatry

22 km nowych tras rowerowych, które łączą Suchą Górę Orawską na Słowacji z Poroninem. Trasa przebiega przez Chochotów, Gubałówkę i łączy się ze ścieżkami projektu „Szlak wokół Tatr” oraz ścieżką Nowy Targ-Trstena. Po stronie słowackiej wybudowano nowe ścieżki w rejonie miasta Dolny Kubin. Przy trasie znajdują się zadaszone miejsca odpoczynku i tablice informacyjne. Turyści mogą też korzystać z polsko-słowackiej mapy rowerowej, która zawiera informacje o lokalnych atrakcjach. Jedną z nich jest pochodząca z połowy VII w. krypta kościoła św. Marcina w Trstenu - jej rekonstrukcja jest słowackim elementem projektu.

Cyklistika v pohraničí s výhľadom na Tatry

22 km nových cyklotrás, ktoré spájajú oravskú Suchú Horu na Slovensku s Poroninom. Trasa vedie cez Chochotów, Gubałówku a spája sa s cestami projektu „Cesta okolo Tatier“ a cestou Nowy Targ-Trstena. Na slovenskej strane boli vybudované nové cesty v okolí mesta Dolný Kubín. Na trase sú zastrešené miesta pre odpočinok a informačné tabule. Turisti môžu využiť aj polsko-slovenskú cyklistickú mapu, ktorá obsahuje informácie o miestnych zaujímavostiach. Jedným z nich je krypta kostola sv. Martina v Trstenej, ktorá pochádza z polovice 7. storočia - jej rekonštrukcia je slovenským prvkom projektu.

Partnerzy/Partneri:

Miasto Zakopane, Gmina Czarny Dunajec, Gmina Poronin, Gmina Kościelisko, Mesto Dolny Kubin, Mesto Trstena, Obec Liesek, Obec Hladovka, Rzymskokatolicka Cerkiew w Trstenu, Obec Sucha Hora

Partnerzy/Partneri:
Gmina Zawoja
Obec Oravska Polhora

Babia Góra Trails Babia Hora Trails

Fot. Bartosz Smyrak

Dla pasjonatów kolarstwa górskiego

Babia Góra Trails to kompleks 20,5 km górskich tras rowerowych typu "single track" o zróżnicowanym stopniu trudności: od dostępnych dla dzieci oraz początkujących po wymagające odcinki przeznaczone dla doświadczonych zawodników. Do dyspozycji rowerzystów jest również pump track, dodatkowa ścieżka treningowa, która imituje naturalne przeszkody górskich ścieżek oraz szlak (prawie 25 km), który łączy Zawoję ze słowacką miejscowością Oravska Polhora.

<http://www.babiagoratrails.com>

Pre fanúšikov horských bicyklov

Babia Hora Trails je komplex 20,5 km horských zjazdových tratí typu "single track" s rôznou náročnosťou: od detských a začiatocnikov až po náročné úseky pre skúsených jazdcov. Pre cyklistov je tiež dostupná pump track, ďalšia tréningová cesta, ktorá napodobňuje prírodné prekážky horských chodníkov a trasa (takmer 25 km), ktorá spája Zawoju so slovenskou dedinou Oravská Polhora.

<http://www.babiagoratrails.com>

Śladami Olimpijczyków Po stopach Olympioników

W zdrowym ciele zdrowy duch

Dwie gminy wykorzystały swój ogromny potencjał do uprawiania narciarstwa biegowego. Utworzyły 11 km trasy narciarskiej z Obidowej na Turbaczu. Zakupiły sprzęt narciarski i zorganizowały zajęcia treningowe, a także polsko-słowacki obóz sportowy dla dzieci i młodzieży. Szlak ten (jeszcze nieoznakowany) przemierzała wielokrotnie polska mistrzyni olimpijska Justyna Kowalczyk. Obecnie korzysta z niego szersze grono osób, ponieważ jest odpowiednio przygotowany i dostosowany do rekreacyjnego narciarstwa biegowego.

Strona projektu: <http://www.obidowa.pl/>

V zdravom tele v zdravý duch

Dve obce využili svoj veľký potenciál pre bežecké lyžovanie. Vytvorili 11 km bežkársku trasu z Obidovej do Turbaczu. Kúpili lyžiarske vybavenie a zorganizovali tréningy, ako aj poľsko-slovenský športový tábor pre deti a mládež. Po tejto trase (ešte neoznačenej) opakovanú prebehla na svojich bežkách aj poľská olympijská šampiónka Justyna Kowalczyk. V súčasnosti ju používa širšia skupina ľudí, pretože je dobre pripravená a prispôsobená pre rekreačné bežecké lyžovanie.

Internetová stránka projektu:

<http://www.obidowa.pl/>

Partnerzy/Partneri:
Gmina Nowy Targ
Klub sportowy „Obidowiec Obidowa”
Obec Zavazna Poruba

Wędrowanie bez plecaka

Vandrovanie bez plecniaka

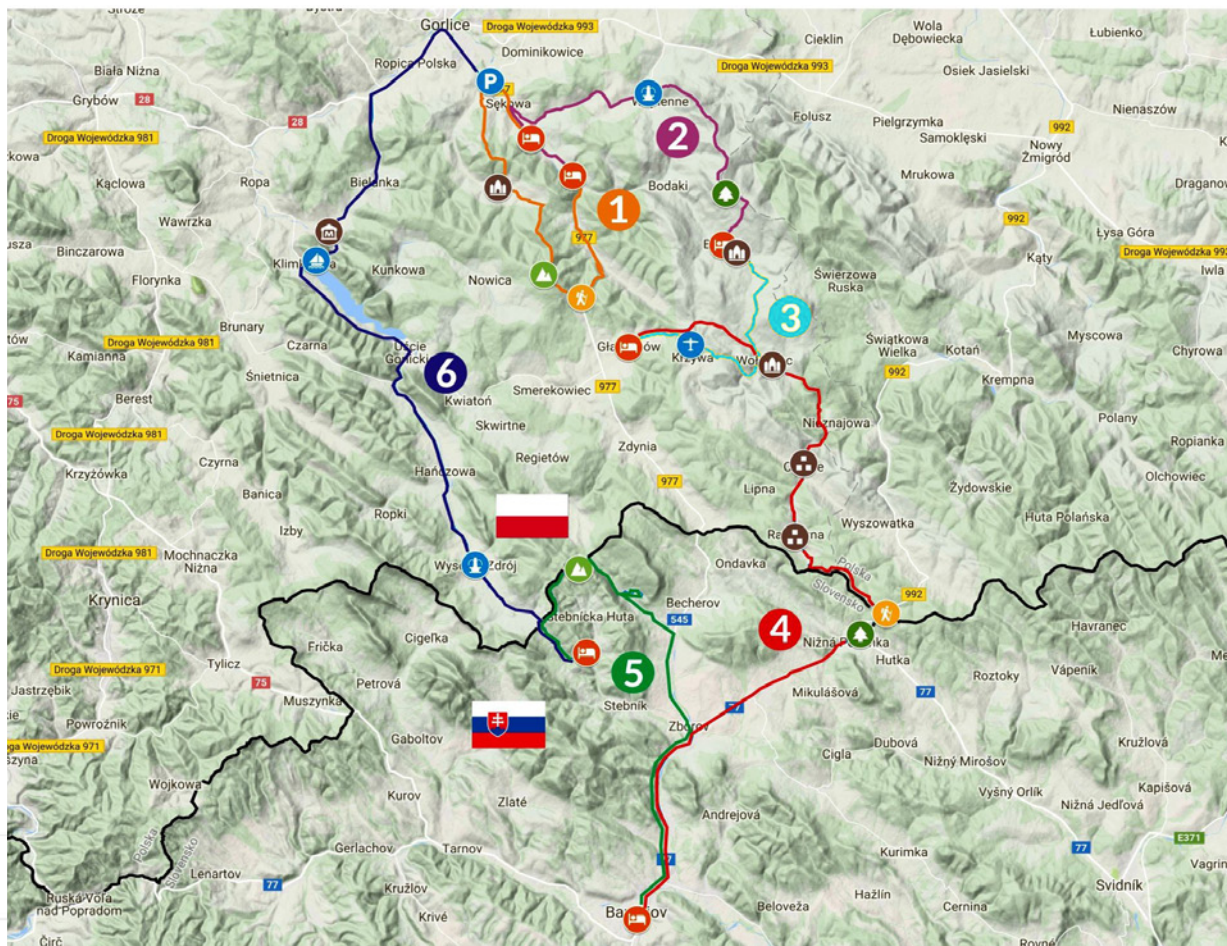

Waypoints

- U Dobrych Znajomych
- Parking przy kościele w Sękowej
- Cerkiew Owczarach
- Magura Małostwska
- Przelęcz Małostwska
- Pensjonat Rokosz
- Uzdrowsko Wapienne
- Rezerwat Kornuty
- Pod Kornutami
- Cerkiew w Bartnem
- Cerkiew w Wołowcu
- Pomnik samolotu
- Dziubynika
- Kulturne Centrum Bardejov
- Slnčný Majer
- Obicz
- Wysowa Zdrój
- Zapora Klimkowska
- Zagroda Maziarska Łosie
- Czarne
- Radocyna
- Przelęcz Pod Zajęczym Wierchem
- Rezerwat Pod Beskydom
- U Dobrych Znajomych 2

Wędrowanie bez plecaka

- Wszystkie elementy

Wędrowanie bez plecaka

Szlakami karpackimi można wędrować bez plecaka. Jest to możliwe dzięki współpracy kilku obiektów hotelarskich, które wspólnie tworzą pętlę przy szlakach. Turyści mogą wyruszyć na szlak, podczas gdy hotel, w którym nocowali organizuje przewóz ich bagażu, a także samochodu. Można też zostawić samochód na parkingu hotelowym. Dzięki takiej organizacji turysta może w pełni cieszyć się pięknem otaczającej go przyrody i zabytków bez noszenia bagażu. Turystom pomaga specjalna strona internetowa <http://wedrowaniebezplecaka.visitcarpathia.com> i dostępna na niej bezpłatna aplikacja mobilna. Jest tam baza ciekawych miejsc i szlaków od Szczawnicy na zachodzie po granicę z Ukrainą na wschodzie, a także od Nowego Sącza i Birczy na północy po Lewoczę i Humenne na południu.

6 dni wędrówki po polskich i słowackich stokach Beskidu Niskiego

Beskid Niski, a szczególnie Magurski Park Narodowy leżący w samym jego sercu, jest najdzikszym pasmem górskim w Polsce. To tutaj wytyczona jest trasa, która umożliwi bliski kontakt z przyrodą i historią. Na trasie można spotkać piękne drewniane cerkwie, doliny nieistniejących już wsi łemkowskich, cmentarze z okresu I wojny światowej, a także Uzdrowisko Wapienne, z którego kiedyś korzystali żołnierze wojsk napoleońskich. Na Słowacji trasa sięga aż po Bardejów, którego wyjątkowe Stare Miasto wraz z tzw. suburbium żydowskim zostało wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

Strona projektu:
<http://wedrowaniebezplecaka.visitcarpathia.com/>

Vandrovanie bez plecniaka

karpatské trasy môžete prejsť bez batohu. Je to možné vďaka spolupráci niekoľkých hotelových zariadení, ktoré spolu vytvárajú turistický okruh pozdĺž trás. Turisti môžu vyraziť na trasu, zatiaľ čo hotel, v ktorom trávili noc, organizuje prepravu ich batožiny, ako aj auta. Svoje auto môžu nechať aj na hotelovom parkovisku. Vďaka tejto organizácii si turista môže naplno užívať krásu okolitej prírody a pamiatok bez toho, aby so sebou nosil batožinu. Turistom pomáha špeciálna internetová stránka <http://wedrowaniebezplecaka.visitcarpathia.com> a bezplatná mobilná aplikácia, ktorá je na nej dostupná. Je tam база zaujímavých miest a chodníkov od Szczawnicy na západe po hranicu s Ukrajinou na východe, ako aj od Nového Sącza a Birczy na severe po Levoču a Humenné na juhu.

6 dní pešej turistiky po poľských a slovenských svahoch Nízkyh Beskýd

Nízke Beskydy, najmä Magurský národný park ležiaci v ich srdci, je najdivokejším horským pásmom v Poľsku. Práve tu je vyznačená trasa, ktorá umožňuje úzky kontakt s prírodou a históriou. Na trase môžete navštíviť krásne drevené kostolíky, doliny zaniknutých dedín Lemkov, cintoríny z 1. svetovej vojny, ako aj Kúpele Wapienne, ktoré dávnejšie využívali vojaci napoleonskej armády. Na Slovensku trasa siaha až do Bardejova, ktorého jedinečné staré mesto spolu s tzv. židovským suburbium bolo zapísané na zoznam svetového dedičstva UNESCO.

Internetová stránka projektu:
<http://wedrowaniebezplecaka.visitcarpathia.com/>

Partnerzy/Partneri:
Stowarzyszenie Euroregion Karpacki Polska
Stowarzyszenie Euroregion Karpacki Słowacja-Północ

Fot. Maciej Zwierz

Muszyna, Kamenica, Lipany

Zarówno mieszkańcy jak i turyści mogą skorzystać z partnerskiej współpracy tych miejscowości.

W Muszynie udało się odbudować zabytkowy spichlerz, gdzie obecnie znajduje się Dom Garncarza. Można tu spróbować swoich sił i ulepić naczynia z gliny. Wokół budynku powstał ogród w stylu francuskim, nawiązujący do tego, który był opisywany w starych dokumentach jeszcze za czasów dawnego Państwa Muszyńskiego. Na rowerzystów czeka rozbudowana i oznakowana trasa rowerowa Muszyna - Kamenica - Lipany. W Centrum Informacji Turystycznej w Lipanach można dowiedzieć się więcej o ofercie turystycznej pogranicza.

Partnerská spolupráca týchto miest môže byť prospešná pre obyvateľov a aj pre turistov. V Muszynie sa podarilo zrekonštruovať historickú sýpku, v ktorej sa teraz nachádza hrnčiarsky dom. Tu si môžete vyskúšať svoju ruku a ulepiť hlinené riady. Okolo budovy bola vytvorená záhrada vo francúzskom štýle, ktorá odkazuje na záhradu opísanú v starých dokumentoch ešte z čias bývalého Państwa Muszyńských. Cyklisti tu nájdu rozšírenú a označenú cyklotrasu Muszyna - Kamenica - Lipany. V turistickom informačnom centre v Lipanoch sa dozviete viac o pohraničnej turistickej ponuke.

Partnerzy/Partneri:

Miasto i Gmina Uzdrowskowa Muszyna

Mesto Lipany

Obec Kamenica

Rzeszów i Stropkov Rzeszów a Stropkov

Na tropie historii...

Kiedyś potocznie zwany Józefinką, obecnie szlakiem „Śladami Austro-Węgier”. Trasa liczy 144 km (99 km po stronie polskiej, 45 km po stronie słowackiej). Rozpoczyna się w Stropkowie i biegnie (na Słowacji) przez miejsce pielgrzymek Buková hôrka oraz wioski: Gribov, Kožuchovcy, Miroľa, Bodrudžal, Krajná Poľaná i Nižný Komárnik. Następnie (w Polsce) przez Barwinek, Duklę, Korczynę, Strzyżów. Kończy się w Rzeszowie. Budynki, garnizony, magazyny, kamienice, które można spotkać na szlaku są unikatowym dziedzictwem kulturowym. Jest to historyczne świadectwo czasów świetności dynastii Habsburgów. Uzupełnieniem szlaku i wsparciem dla turystów są dwie aplikacje mobilne „Rzeszów i Stropkov dawniej i dziś”. Prezentują zmiany, jakie na przestrzeni lat zaszły na terenie miast partnerskich w kontekście dziedzictwa austro-węgierskiego. Szlak można pokonywać na rowerze, a zimą mogą z niego korzystać miłośnicy nart biegowych.

Partnerzy /Partneri:
Gmina Miasto Rzeszów
Mesto Stropkov

Po stopách histórie...

Kedysi bola táto trasa hovorovo nazývaná Jozefínka, teraz je to „Po stopách Rakúsko-Uhorska“. Trasa je dlhá 144 km (99 km na polskej strane, 45 km na slovenskej strane). Začína v Stropkove a vedie (na Slovensku) cez pútnické miesta Buková hôrka a dediny: Gribov, Kožuchovcy, Miroľa, Bodrudžal, Krajná Poľana a Nižný Komárnik. Potom (v Poľsku) cez Barwinek, Duklu, Korczynu a Strzyżów. Končí sa v Rzešove. Budovy, posádky, sklady, kamenné domy, ktoré sa nachádzajú na chodníku, sú jedinečným kultúrnym dedičstvom. Toto je historické svedectvo o slávnych dňoch habsburskej dynastie. Doplnením trasy a podporou pre turistov sú dve mobilné aplikácie „Rzeszów a Stropkov - Kedysi a dnes“. Predstavujú zmeny, ku ktorým došlo v partnerských mestách v priebehu rokov v kontexte rakúsko-uhorského dedičstva. Trasu je možné prejsť na bicykli a v zime ju môžu využiť bežkári.

Altana na okładce - Fot. Peter Novák

Polsko-Słowackie Centrum Turystyki Konnej

Pol'sko-Slovenské Centrum Konskej Turistiky

Konna przygoda w otoczeniu przyrody

Polsko - Słowackie Centrum Turystyki Konnej oferuje ciekawe i aktywne spędzanie czasu. Lekcje jazdy konnej pod okiem instruktora, przejażdżki, kuligi, zajęcia z hipoterapii – to tylko niektóre atrakcje, które czekają na turystów w tym miejscu. Ośrodek posiada bazę noclegową. Można tu także zorganizować szkolenie. W razie niepogody rozwiązaniem są zajęcia w krytej ujeżdżalni. Dużym zainteresowaniem turystów cieszą się konne wędrówki szlakiem kultury Łemków (210 km), podczas których można zwiedzać stare cerkwie, przydrożne kapliczki i inne zabytki.

Jazdecké dobrodružstvo v prírodnom prostredí

Pol'sko-slovenské centrum konskej turistiky ponúka zaujímavé a aktívne trávenie času. Výučba jazdy na koni pod vedením inštruktora, konské jazdy, jazdy na saniach, kurzy hipoterapie – to sú len niektoré z atrakcií, ktoré tu čakajú na turistov. Stredisko má ubytovacie zariadenie. Je tu tiež možné organizovať aj školenia. V prípade nepriaznivého počasia sú riešením hodiny výučby v krytej jazdiarni. Turisti majú veľký záujem o konské jazdy po kultúrnom chodníku Lemkov (210 km), počas ktorých môžu navštevovať staré kostoly, prícestné kaplnky a iné pamiatky.

Partnerzy/Partners:

Zakład Doświadczalny Instytutu Zootechniki - Państwowy Instytut Badawczy Odrzechowa

Gmina Zarszyn

Nadleśnictwo Rymanów

Stowarzyszenie Hodowców i Miłośników Konika Polskiego

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dorzecze Wisłoka”

Muzeum Sztuki Nowoczesnej Andy’ego Warhola ANDY w Mikova

Gmina Nižná Sitnica

Obec Olka

Obec Vífazovce

Fot. Łukasz Grudysz

Fot. Jacek Piotrowski

Torfowiska wysokie

Vrchoviskové rašeliniská

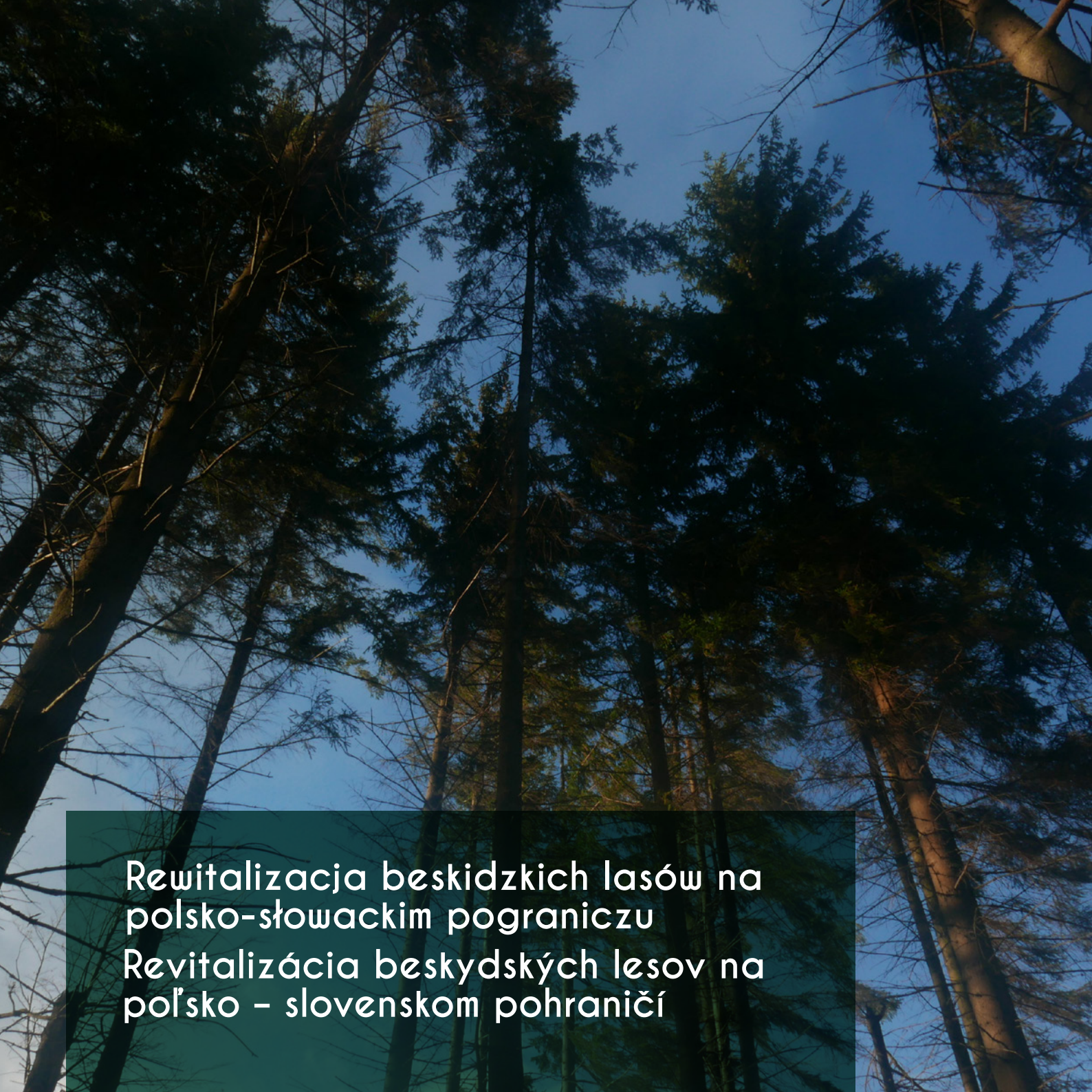
Unikatowe pograniczne torfowiska

Torfowiska w Kotlinie Orawsko-Nowotarskiej zaczęły tworzyć się już ponad 10 tysięcy lat temu. Dziś są unikatem na skalę europejską. Dają schronienie zagrożonym gatunkom flory i fauny, np. roślinom owadożernym. W Chochołowie i Orawskim Podzamczu powstały muzea, które w interaktywny, multimedialny sposób opowiadają o torfowiskach. Uświadamiają odwiedzającym potrzebę ich ochrony. Atrakcją są też zabytkowe budynki muzeów. Do torfowisk oraz muzeum prowadzą edukacyjne ścieżki pieszo-rowerowe, stanowiące część transgranicznego szlaku wokół Tatr.

Unikátne pohraničné rašeliniská

Rašeliniská v oblasti Oravsko-novotarskej kotliny sa začali formovať pred viac ako 10 000 rokmi. Dnes sú unikátom v európskom meradle. Poskytujú útočisko pre ohrozené druhy flóry a fauny, napríklad pre hmyzožravé rastliny. V Chochołowe a v Oravskom Podzámku boli vytvorené múzeá, ktoré hovoria interaktívnym a multimedialným spôsobom o rašeliniskách. Informujú návštevníkov o potrebe ich ochrany. Atrakciou sú aj historické budovy múzeí. Do rašelinisk a múzea vedú náučné pešie a cyklistické chodníky, ktoré sú súčasťou cezhraničnej cesty okolo Tatier.

Partnerzy/Partneri:
Gmina Czarny Dunajec
Oravské Múzeum Pavla Országha Hviezdoslava
V Dolnom Kubíne

Rewitalizacja beskidzkich lasów na
polsko-słowackim pograniczu
Revitalizácia beskydských lesov na
poľsko - slovenskom pohraničí

Beskidzkie lasy na pograniczu

Lasy górskie odgrywają szczególnie ważną rolę. To one chronią glebę przed erozją, magazynują bardzo duże ilości wody, spowalniając tym samym jej spływ, łagodzą fale powodziowe i klimat. To także siedliska bogatej flory i fauny, w których przetrwało wiele rzadko występujących roślin i zwierząt. Dzięki współpracy polskich i słowackich leśników, lasy zostały odmłodzone i wzbogacone nowymi gatunkami. Wszystko po to, by uodpornić je na działanie szkodliwych czynników w przyszłości. Łącznie po obu stronach granicy obsadzono prawie 2 tys. hektarów tych lasów około 11 milionami nowych drzew. To głównie jodła i buk, czyli gatunki drzew, które kiedyś dominowały na reglu dolnym i tworzyły beskidzkie drzewostany.

Polsko-słowacki szlak „Beskidzka Zielona Ścieżka”

„Beskidzka Zielona Ścieżka” to nowy, transgraniczny szlak, który łącznie ma ponad 32 km długości. Rozpoczyna się po stronie polskiej we wsi Rycerka Górna. Wiedzie przez najstarszy w Beskidzie Żywieckim rezerwat „Śrubita”, a następnie Przegibek, Wielką Rycerzową, Świtkową, przechodząc na słowacką stronę granicy do skansenu Vychylovka i kończąc się w rejonie Starej Bystrzycy. Turyści na trasie „Beskidzkiej Zielonej Ścieżki” mogą skorzystać z miejsc odpoczynku i tablic informacyjno-edukacyjnych, które pokazują jak żyje las.

Partnerzy/Partneri:

Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe - Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Katowicach, Nadleśnictwo Jeleśnia, Nadleśnictwo Wisła, Nadleśnictwo Ujsoły, Lesy Slovenskej Republiky, Obec Stará Bystrica

Beskydské lesy na pohraničí

Obzvlášť dôležitú úlohu zohrávajú horské lesy. Chránia pôdu pred eróziou, uskladňujú veľmi veľké množstvo vody, čím spomaľujú jej odtok, upokojujú povodňové vlny a podnebie. Je to tiež biotop bohatej flóry a fauny, v ktorom prežilo mnoho vzácnych rastlín a živočíchov. Vďaka spolupráci českých a slovenských lešníkov boli lesy omladené a obohatené o nové druhy. To všetko preto, aby boli odolné voči škodlivým faktorom v budúcnosti. Celkovo bolo na oboch stranách hranice vysadených okolo 11 miliónov nových stromov na takmer 2 000 ha lesov. Predovšetkým jedľa a buk, ktoré kedysi dominovali v nižšom pásme, kde tvorili beskydské stromové porasty.

Polsko-slovenská trasa „Beskydská zelená cesta”

„Beskydská zelená cesta“ je nová, cezhraničná trasa, ktorá celkovo presahuje 32 km. Začína na polskej strane v obci Horná Rycerka. Vede cez najstaršu rezerváciu v Žywieckých Beskydoch „Śrubita”, potom Przegibek, Veľká Rycerzowa, Świtkowa, následne prechádza na slovenskú stranu hranice do skanzenu Vychylovka a končí sa v oblasti Starej Bystrice. Turysti na trase „Beskydskej zelenej ceste“ môžu využiť miesta na oddych, informačné a vzdelávacie tabule, ktoré ukazujú, ako žije les.

Partnerzy/Partneri:
Bieszczadzki Park Narodowy
Statna ochrana prirody SR- Sprava Narodneho Parku Poloniny

Fot. Cezary Cwikowski

Fot. Cezary Ćwikowski

Międzynarodowy Rezerwat Biosfery „Karpaty Wschodnie

Medzinárodná biosférická rezervácia „Východné Karpaty“

Międzynarodowy Rezerwat Biosfery „Karpaty Wschodnie”

To pierwszy na świecie trójstronny (polsko-słowacko-ukraiński) rezerwat biosfery, powołany przez UNESCO w 1992 r. Jest tu unikatowa przyroda, nieskażone cywilizacją połoniny i rozległe puszcze. Można tu spotkać jelenie, żubry, niedźwiedzie, wilki, rysie, żbiki i wydry. Tutejsi mieszkańcy przyciągają turystów swoją ciekawą historią i zwyczajami.

Polsko-słowackie ścieżki w bieszczadzkim paśmie granicznym

W paśmie granicznym powstały dwie ścieżki transgraniczne: Wielka Rawka – Kremenaros – Nowa Sedlica oraz Wetlina – Rabia Skala – Runina (łącna długość 20 km). Bieszczadzki Park Narodowy i Park Narodowy „Połoniny” ze Słowacji ściśle współpracują w zakresie ochrony i promocji rezerwatu. Powstała multimedialna prezentacja zawierająca ponad 300 zdjęć przyrody. Jest to pokaz starannie dobranych zdjęć i muzyki wzbogaconej głosami natury. Wprowadza słuchacza w świat karpackiej przyrody i bogactwa kulturowego.

Medzinárodná biosférická rezervácia „Východné Karpaty“

Je to prvá tripartitná (poľsko-slovensko-ukrajinská) biosférická rezervácia, ktorú založilo UNESCO v roku 1992. Je tu jedinečná príroda, neznečistená civilizácia, lúky a rozsiahle lesy. Nachádzajú sa tu jelene, bizóny, medvede, vlci, rysy, diviaky a vydry. Miestni obyvatelia priťahujú turistov svojou zaujímavou históriou a zvykmi.

Poľsko-slovenské cesty v bieščadskom hraničnom pásme

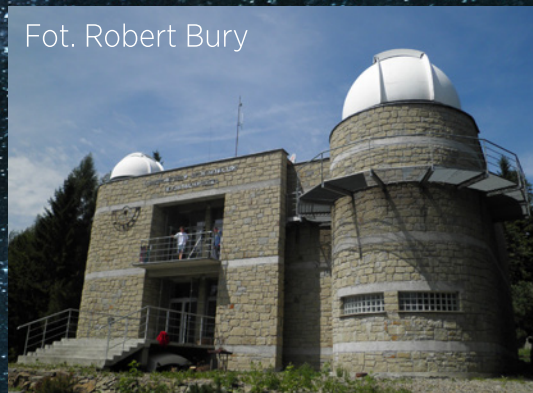
V hraničnom pásme boli zriadené dve cezhraničné trasy: Veľká Rawka – Kremenaros – Nová Sedlica a Wetlina – Rabia Skala – Runina (celková dĺžka 20 km). Bieščadský národný park a Národný park „Poloniny” zo Slovenska úzko spolupracujú v oblasti ochrany a podpory rezervácie. Bola tu vytvorená multimedialná prezentácia obsahujúca viac ako 300 fotografií z prírody.

Je to prehliadka starostlivo vybraných fotografií a hudby obohatenej o hlasy prírody. Predstavuje poslucháčovi svet karpatskej prírody a kultúrneho bohatstva.

Karpatské nebo

Fot. Robert Bury

Partnerzy/Partneri:

Vihorlatská hviezdáreň (Vihorlackie Obserwatorium Astronomiczne -VOA)

Gymnázium Snina

Néinvestičný fond Teleskop

Podduklianske osvetové stredisko vo Svidníku

Východokarpatské združenie cestovného ruchu

Gmina Wiśniowa

Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Andersa w Lesku

Podkarpacka Izba Gospodarcza w Krośnię

Powiat Jasielski

Karpackie niebo

Do zagrożonych elementów środowiska naturalnego dołączyła nocna ciemność, która w większości miejsc na Ziemi jest zanieczyszczana sztucznym światłem. Karpaty są jednym z najciemniejszych zakątków naszej planety. To idealne warunki do obserwacji gwiazd, galaktyk, mgławic oraz planet. W miastach jest to bardzo trudne, ponieważ ciemność nocna jest zaburzona przez sztuczne światło. Park Ciemnego Nieba „Połoniny” oraz Park Gwiazdznego Nieba „Bieszczady” to miejsca ochrony ciemności, ale też obserwacji kosmosu i astropokazów.

Planetaria na pograniczu

Na Przełęczy Kolonickiej na Słowacji powstało planetarium przy Obserwatorium Astronomicznym w Humenne. Z kolei licealiści z Leska mogą korzystać z własnego obserwatorium znajdującego się na poddaszu ich szkoły. Obserwatorium wyposażono w profesjonalne teleskopy i lornetki. Podobne obiekty powstały również w gimnazjum w Sninie, w słowackich Roztokach i na górze Lubomir w Wiśniowej. Zdjęcia kosmosu, które zrobili uczniowie uczestniczący w projekcie zostały opublikowane przez NASA, a jedna z asteroid dostała nazwę „Połoniny”. Szkoły mogą uczestniczyć w zajęciach dydaktycznych z astronomii oraz w pokazach ciemnego nieba i obserwacji słońca. Wszystkie obiekty mogą odwiedzać również turyści.

Karpatské nebo

K ohrozeným prvkom prírodného prostredia sa pripojila nočná tma, ktorá je na väčšine miest na Zemi znečisťovaná umelým svetlom. Karpaty sú jedným z najtmavších kútov našej planéty. Sú to ideálne podmienky na pozorovanie hviezd, galaxií, hmlovín a planét. V mestách je to veľmi ťažké, pretože nočnú temnotu narušuje umelé svetlo. Park Tmavého neba „Poloniny“ a Park Hviezdneho neba „Bieščady“ sú miestom na ochranu temnoty, ale tiež na pozorovanie vesmíru a astronomických úkazov.

Planetária na pohraničí

Na Kolonickom priesmyku na Slovensku bolo vytvorené planetárium na Astronomickom observatóriu v Humennom. Študenti z Leska môžu využívať vlastné observatórium, nachádzajúceho sa v podkroví ich školy. Observatórium bolo vybavené profesionálnymi teleskopmi a ďalekohľadmi. Podobné objekty vznikli aj na strednej škole v Snine, v slovenských Roztokách a na hore Lubomir vo Wiśniowej. Fotografie vesmíru, ktoré urobili študenti zúčastňujúci sa projektu, zverejnila NASA a jeden z asteroidov bol pomenovaný názvom „Poloniny”. Školy sa môžu zúčastňovať na didaktických kurzoch z astronómie a na demonštráciách temného neba, či na pozorovaní slnka. Všetky objekty môžu navštevovať aj turisti.

Partnerzy/Partneri:

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia „Pro Carpathia”, województwo podkarpackie, województwo małopolskie, Związek Podhalan w Polsce, Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER, Detská organizácia Fénix, o.z. Územná organizácia Snina, Regionálna rozvojová agentúra Svidník, Obec Oravská Polhora, Obec Malatiná, Obec Zázrivá

Fot. Małgorzata Pociask

Szlak Kultury Wołoskiej

Trasa valašskej kultúry

Fot. Ariel Olejnik

Wołoskie korzenie górali karpackich

W XII w. na tereny obecnego pogranicza polsko-słowackiego przybył z południa pasterski lud Wołochów. To oni uczyli miejscową ludność wypasu owiec w warunkach górskich. To pod ich wpływem kształtowała się gospodarka i kultura dzisiejszych górali, zarówno tych z północnych, jak i tych z południowych stoków Karpat. Szlak Kultury Wołoskiej to projekt, który przywraca pamięć o duchowych i materialnych tradycjach ludzi gór. W wielu miejscowościach pogranicza można brać udział w całym cyklu wydarzeń pasterskich, próbować sił w kuchni pasterskiej lub przy krosnach tkackich.

Szlak kultury wołoskiej

Szlak dzieli się na kilka tras wzorowanych pierwotnymi wędrówkami wołoskimi. Obejmuje wszystkie pięć regionów polsko-słowackiego pogranicza: Żywiecczyznę w woj. śląskim, Małopolskę, Podkarpacie, Kraj Preszowski i Kraj Żyliński. Ciekawe informacje o kulturze wołoskiej i ofercie szlaku można przeczytać na stronie <https://szlakwoloski.eu> oraz na www.facebook.com/szlak.woloski. Są tam informacje na temat aktualnych wydarzeń związanych z kulturą wołoską: festiwali, jarmarków, redyków, strzyżenia owiec, dożynek, wiatr.

Valašské korene karpatských goralov

V 12. storočí prišiel z juhu do oblasti súčasného poľsko-slovenského pohraničia pastiersky národ Valachov. Práve oni učili miestne obyvateľstvo pásť ovce v horských podmienkach. Pod ich vplyvom sa formovalo hospodárstvo a kultúra dnešných goralov, a to zo severných, ako aj z južných svahov Karpát. Trasa valašskej kultúry je projektom, ktorý obnovuje spomienky na duchovné a materiálne tradície horských obyvateľov. V mnohých pohraničných miestach sa môžete zúčastniť na celých cykloch pastierskych udalostí, zmerať si sily v pastierskej kuchyni alebo pri tkáčskych stavoch.

Trasa valašskej kultúry

Trasa je rozdelená na niekoľko trás, ktoré boli pôvodne vyznačené valašskými putovníkmi. Zahŕňa všetkých päť regiónov polsko-slovenského pohraničia: Žywiec v Sliezskej vojvodstve, Malopoľsko, Podkarpatsko, Prešovský a Žilinský kraj. Zaujímavé informácie o valašskej kultúre a ponuke chodníka nájdete na <https://szlakwoloski.eu> a na www.facebook.com/szlak.woloski. Sú tam informácie o aktuálnych udalostiach spojených s valašskou kultúrou: festivaly, jarmoky, rediká, strihanie oviec, zber úrody, vatry.

Fot. Justyna Janiga

Archeologia żywa jako
unikatowy produkt
turystyki kulturowej Karpat

Živá archeológia ako
jedinečný produkt
kultúrneho turizmu Karpát

Žywa archeologia

To niezwykle miejsce na Podkarpaciu, w którym czas się zatrzymał. Skansen Archeologiczny Karpacka Troja w Trzciniicy ma m.in. odtworzone średniowieczne wały obronne, zrekonstruowane chaty i bramy do grodziska z epoki brązu oraz zagrody ze zwierzętami. Dodatkową atrakcją jest Szlak Żywej Archeologii, który łączy skansen w Trzciniicy ze słowackim skansenem w Hanuszowicach. Oznaczony jest tablicami informacyjnymi i ukazuje najważniejsze obiekty kulturowe i archeologiczne na trasie, a także wspólną historię obszaru karpackiego po obu stronach dzisiejszej granicy. Szlak jest dostępny w aplikacji mobilnej.

Živá archeológia

Jedná sa o výnimočné miesto na Podkarpatsku, kde sa zastavil čas. Archeologický skanzen Karpatská Trója v Trzciniicy má okrem iného zrekonštruované stredoveké obranné valy, zrekonštruované chaty a brány do hradiska z doby bronzovej a ohrady so zvieratami. Ďalšou atrakciou je Trasa živej archeológie, ktorá spája skanzen v Trzciniicy so slovenským skansenom v Hanušovciach. Je označená informačnými tabuľami a zobrazuje najdôležitejšie kultúrne a archeologické objekty na trase, ako aj spoločnú históriu Karpát na oboch stranách dnešných hraníc. Trasa je dostupná v mobilnej aplikácii.

Partnerzy/Partneri:

Muzeum Podkarpackie w Krośnie

Krajske Muzeum w Preszovie

Fot. Justyna Janiga

Fot. Karol Kowalik

Partnerzy/Partneri:
Muzeum Narodowe w Krakowie
Oravské múzeum P. O. Hviezdoslava

Muzyka pod Tatrami

Hudba pod Tatrami

Fot. Karol Kowalik

Muzyka pod Tatrami

To jedyne na świecie muzeum biograficzne Karola Szymanowskiego. Ten największy po Fryderyku Chopinie polski kompozytor chętnie przebywał w Zakopanem, a pod koniec życia osiadł tam na stałe. Mieszkał w willi Atma, w której obecnie mieści się muzeum. Można tu poznać biografię kompozytora, a także poczuć klimat czasów, w których żył. Wyeksponowane są jego rzeczy osobiste oraz zrekonstruowany gabinet. Prezentację wzbogacają multimedia. Willa z ogrodem została odnowiona zgodnie z duchem lat 30. XX wieku. Dzięki temu odwiedzający to miejsce spędzają czas jeszcze przyjemniej. Z kolei po stronie słowackiej, blisko zamku orawskiego powstało centrum turystyczne. Jest tam miejsce, w którym odwiedzający zamek mogą poczekać na swoją kolej zwiedzania. Do ich dyspozycji jest biblioteka, a także multimedialna tablica dotykowa z informacjami na temat zamku i atrakcji w regionie.

Hudba pod Tatrami

Je to jediné biografické múzeum Karola Szymanowského na svete. Najväčší poľský skladateľ po Fryderykovi Chopinovi veľmi rád prebýval v Zakopanom a ku koncu svojho života sa tam natrvalo usadil. Býval vo vile Atma, v ktorej sa dnes nachádza múzeum. Môžete sa tu bližšie oboznámiť s biografiou skladateľa, pocítiť atmosféru doby, v ktorej žil. Sú tu vystavené jeho osobné veci a zrekonštruovaný kabinet. Prezentácia je obohatená o multimédiá. Vila so záhradou bola zrekonštruovaná v súlade s duchom 30. rokov 20. storočia. Vďaka tomu tu návštevníci trávajú svoj čas oveľa príjemnejšie. Na druhej, slovenskej strane, pri Oravskom hrade vzniklo turistické stredisko. Je tu miesto, kde môžu návštevníci hradu počkať, kým na nich príde rad. K dispozícii je knižnica a multimedialná dotyková tabuľa s informáciami o hrade a zaujímavostiach v regióne.

